

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Structuurvisie en bestemmingsplan buitengebied gemeente Barneveld

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

31 mei 2011 / rapportnummer 2534-36

1. Oordeel over het MER

De gemeente Barneveld werkt aan een structuurvisie voor haar buitengebied. In de structuurvisie wordt op strategisch niveau ingegaan op onderwerpen als landbouw, recreatie en landschap. De structuurvisie biedt het beleidskader voor het later op te stellen bestemmingsplan buitengebied. Het MER is in eerste instantie opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de Structuurvisie. Ten behoeve van het bestemmingsplan wordt het MER in een later stadium nog nader uitgediept. De Commissie m.e.r.^{1,2} heeft getoetst of het MER de informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over de Structuurvisie. In dit advies gaat zij tevens in op de onderwerpen die aandacht behoeven om het MER te kunnen gebruiken voor de besluitvorming over het bestemmingsplan.

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor het besluit over de Structuurvisie in het MER aanwezig is.

Het MER is al vrij ver uitgewerkt. Hoewel het nog aanvulling behoeft alvorens het dienst kan doen als onderbouwing van het bestemmingsplan, is voor het detailniveau van de structuurvisie zeker genoeg informatie aanwezig. De Commissie waardeert met name de uitgebreide beschrijving van de veehouderij in het plangebied en de beschrijving van mogelijke effecten daarvan op gezondheid.

Punten van aandacht voor het MER voor het bestemmingsplan zijn de referentiesituatie, de effecten van het voornemen en de Passende beoordeling. Dit wordt in het volgende hoofdstuk uitgewerkt.

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

² Bijlage 2 geeft een lijst van de zienswijzen die de Commissie via bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

2. Toelichting op het oordeel en aanbevelingen voor het MER en de Passende beoordeling voor het bestemmingsplan

2.1 Referentiesituatie en voornemen

In het MER moet het voornemen worden vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling. Alles waarover het bevoegd gezag met het bestemmingsplan (opnieuw) een besluit kan nemen, is onderdeel van het voornemen.

De structuurvisie voor het buitengebied van Barneveld concentreert zich vooral op activiteiten in de landbouw. De huidige situatie/referentiesituatie van de landbouw is in het MER beschreven aan de hand van drie varianten op basis van vergunde rechten aan veehouderijen in 2010 (variant 1a), al dan niet gecorrigeerd voor eisen uit het Besluit Huisvesting (variant 1b) en voor de gemiddelde werkelijke veebezetting (variant 1c). In feite worden er drie referentiesituaties beschreven.

Voor de structuurvisie geeft dat voldoende beeld, maar voor het MER voor het bestemmingsplan adviseert de Commissie te volstaan met één referentiesituatie. Deze moet in ieder geval gebaseerd zijn op een realistische bepaling van:

- de daadwerkelijke benutte dierplaatsen in de huidige situatie of zoals die op korte termijn een feit zullen zijn, en
- de generieke beleidsontwikkelingen in de autonome ontwikkeling.

Veebezetting

De werkelijk benutte dierplaatsen zijn in het MER niet uitgewerkt tot een kaartbeeld. Wel is op het niveau van de gehele gemeente Barneveld een vergelijking gemaakt tussen de vergunde dierplaatsen en het aantal daadwerkelijk aanwezige dieren volgens de CBS-telling. Geconstateerd wordt dat de gemiddelde veebezetting (aantal dieren) op basis van CBS-cijfers 34% lager is dan op basis van het vergunde aantal dierplaatsen. In het MER voor het bestemmingsplan kan in de referentiesituatie uitgegaan worden van een dergelijke correctie voor de daadwerkelijke veebezetting ten opzichte van het totaal aan vergunde dierplaatsen.

Wel behoeft het percentage op basis van de CBS-cijfers nuancering. Veehouderijbedrijven kennen, als normaal onderdeel van het bedrijfsproces, altijd een gemiddelde jaarlijkse onderbezetting ten opzichte van het vergunde aantal dierplaatsen. Er is bijvoorbeeld per jaar een aantal weken leegstand doordat slachtvee wordt afgevoerd en de stallen worden schoongemaakt. Deze functionele leegstand verschilt per diersoort en bedraagt gemiddeld ca.5 à 10 procent. Deze functionele leegstand is reeds verrekend in de NH₃-emissiefactoren in bijlage 1 van de Rav (kg NH₃ / dierplaats per jaar) per diersoort, op basis waarvan de totale stikstofemissie wordt berekend en mag dus niet nogmaals verdisconteerd worden. Het resterende verschil, in dit geval ongeveer 25 procent, is de "latent vergunde ruimte".

De latent vergunde ruimte kan bestaan uit:

- bedrijven die in opbouw zijn en daarom hun vergunde ruimte nog niet volledig benutten;
- bedrijven die gestopt zijn, maar waarvan de vergunning nog niet is ingetrokken;
- bedrijven die hun vergunde ruimte structureel niet maximaal benutten.

Alleen de eerste categorie (de vergunde ruimte van bedrijven in opbouw) mag zonder meer in de referentiesituatie worden opgenomen.

De bedrijfsontwikkelingsplannen (BOP) geven op het niveau van individuele intensieve veehouderijen inzicht in deze latente ruimte per 1 april 2010. Deze kunnen gebruikt worden in de bepaling van de referentiesituatie voor het MER voor het bestemmingsplan.

Generieke beleidsmaatregelen in de autonome ontwikkeling

In de autonome ontwikkeling mogen alleen zaken en regelingen worden opgenomen waartoe reeds (juridisch houdbaar) is besloten. Zo zijn maatregelen voortkomend uit het Besluit Huisvesting als een gegeven te beschouwen. De juridische houdbaarheid van het Gelderse convenant stikstof en Natura 2000³, de invulling van de programmatische aanpak stikstof (PAS) en de verankering daarvan in de beheerplannen Natura 2000 staan daarentegen nog niet vast. Daarom mogen ze op dit moment niet opgenomen worden in de autonome ontwikkeling. Dit kan anders zijn ten tijde van het in procedure brengen van het bestemmingsplan.

De Commissie adviseert om in het MER voor het bestemmingsplan slechts één referentiesituatie te beschrijven. Deze moet worden gebaseerd op de werkelijke veebezetting in de huidige situatie of zoals die op korte termijn een feit zal zijn. De autonome ontwikkeling mag alleen uitgaan van vastgesteld beleid.

2.2 Worst case/maximale invulling van de alternatieven

Om de alternatieven te toetsen aan wet- en regelgeving moeten in het MER voor het bestemmingsplan de milieueffecten van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan bepaald worden. Zo wordt duidelijk wat de maximale milieugevolgen zijn die het plan kan hebben en of het plan uitvoerbaar is binnen wet- en regelgeving. Volgens jurisprudentie moet worden uitgegaan van hetgeen 'redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt' in het plan. Uitgaan van de maximale mogelijkheden betekent dat eventuele wijzigingsbevoegdheden en ontheffingsmogelijkheden moeten worden meegenomen. Redelijkerwijs betekent dat uitgegaan kan worden van redelijke gemiddelden voor bedrijfsvoering.

De Commissie kan zich voorstellen dat de gemeente wil illustreren welke milieuwinst geboekt wordt in het nieuwe bestemmingsplan ten opzichte van het oude bestemmingsplan. Dit kan door bijvoorbeeld op kaartbeeld de maximale gevolgen van het oude en van het nieuwe bestemmingsplan te laten zien.

---

³ met de daarin gehanteerde drempelwaarde van 0,5% van de kritische depositiewaarde voor vrijstelling van een NB-wetvergunning.

2.3 Passende beoordeling en ammoniakdepositie

De Passende beoordeling voor de effecten van ammoniak op Natura 2000 staat enigszins verborgen in de tekst van het MER (§6.2.1.). Uit de Passende beoordeling wordt duidelijk dat als de vergunde, maar (nog) niet benutte emissierechten (de latent vergunde ruimte) worden gebruikt, het risico bestaat op aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden. Dit is voldoende voor het niveau van de Structuurvisie. Op het abstractieniveau van de structuurvisie is de Passende beoordeling te beschouwen als een risico-inschatting, die gebruikt kan worden bij de selectie van het voorkeursalternatief en het treffen van maatregelen. De Commissie is het eens met deze risico-inschatting.

In het MER voor het bestemmingsplan moet de Passende beoordeling verder uitgewerkt worden. Bovenstaande risico-inschatting voldoet daarvoor niet.

In de Passende beoordeling moeten de effecten van het voornemen vergeleken worden met de *feitelijke actuele situatie* van het milieu. Bij de verdere uitwerking moet daarom het feitelijke aantal benutte dierplaatsen als vergelijkingsbasis worden genomen, in plaats van het vergunde aantal dierplaatsen. De kaarten gebaseerd op de vergunde situatie in het onderhavige MER laten hoge aanvangsemissies zien. Was men uitgegaan van de daadwerkelijke bezetting dan waren de huidige emissies lager uitgevallen. Door die hoge aanvangswaarden lijkt er meer milieugebruiksruimte te bestaan dan er in feite is. Het is belangrijk om in het MER voor het bestemmingsplan deze kaarten aan te passen, omdat dan gedetailleerder moet worden gekeken dan een risico-inschatting op structuurvisieniveau.

De Commissie adviseert om in het MER voor het bestemmingsplan de Passende beoordeling nader uit te werken en meer herkenbaar op te nemen. Ga daarbij uit van de maximale gevolgen van het plan. Geef aan of, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, de overschrijding van de kritische depositiewaarden voldoende (snel) afneemt. Geef aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties van een afname en geef aan welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen door de gemeente genomen kunnen worden.

2.4 Passende beoordeling en recreatie

Behalve verandering in depositie kan ook verstoring door recreatie een belangrijke rol spelen in de effecten op Natura 2000-gebieden.

In de Structuurvisie zijn geen grootschalige nieuwe ontwikkelingen voorzien voor recreatie. Een deel van de verblijfsrecreatieterreinen valt onder het Groei & Krimp-beleid van de provincie Gelderland. Het merendeel van de verblijfsrecreatieterreinen valt echter niet onder dit regiem (MER pag.139). De Structuurvisie werkt het groei en krimp-beleid van de provincie niet verder uit. Het risico van significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kan worden ondervangen door maatregelen in het bestemmingsplan. Dit is voldoende informatie voor de Structuurvisie.

In het MER voor het bestemmingsplan moeten de effecten van dag- en verblijfsrecreatie worden opgenomen en in het bijzonder een Passende beoordeling van deze effecten. Overigens

kan ook bij recreatiebedrijven sprake zijn van latent vergunde ruimte, waardoor een correctie nodig is om de feitelijke actuele situatie te beschrijven.

Geef in de Passende beoordeling aan hoe beoogde veranderingen in zonering, in dag- en verblijfsrecreatie en eventueel mogelijk te maken evenementen uitwerken op de instandhoudingsdoelstellingen van:

- voor betreding van kwetsbare habitats en
- verstoringgevoelige soorten als Wespandief, Zwarte Specht, Nachtzwaluw, Tapuit, Grauwe klauwier, Roodborsttapuit, Boomleeuwerik en Meervleermuis.

Ga daarnaast na of er sprake kan zijn van versnippering van leefgebied. Neem als toetsingskader ook hier de feitelijke huidige situatie, waarbij eventueel aanwezige illegale activiteiten niet mogen worden ingecalculerd. De Commissie merkt op dat bij de meeste van de vogelsoorten uit de instandhoudingsdoelen van de Veluwe bij een verdere verstoring zonder mitigatie ten opzichte van de huidige situatie al snel sprake is van een significant negatief effect.

2.5 EHS

De Structuurvisie staat groei van niet-agrarische bedrijven tot 750 m² in de EHS toe. Beschrijf in het MER voor het bestemmingsplan hoe zich dat verhoudt tot het 'nee tenzij'-beginsel of tot de dan vigerende landelijke en provinciale regelgeving. Uit diverse zienswijzen blijkt dat onduidelijkheid bestaat over de invulling van de EHS en de Robuuste verbindingszone. Ga hier in het MER voor het bestemmingsplan op in.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: het college van Burgemeester en wethouders van gemeente Barneveld

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van de gemeente Barneveld

Besluit: vaststellen van Structuurvisie Buitengebied Barneveld

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

In de Structuurvisie wordt op strategisch niveau ingegaan op onderwerpen als landbouw, recreatie en landschap. De Structuurvisie biedt het beleidskader voor het later op te stellen bestemmingsplan buitengebied.

Bijzonderheden:

Het MER is in eerste instantie opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de Structuurvisie. Ten behoeve van het bestemmingsplan wordt het MER in een later stadium nog nader uitgediept.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 31 maart 2011

ter inzage legging MER: 1 april t/m 12 mei 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 31 maart 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 31 mei 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

Ir. S. Bokma

Ir. J.M. Bremmer (werkgroepsecretaris)

Drs. S.R.J. Jansen

Dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die

gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- MER voor Structuurvisie en bestemmingsplan buitengebied gemeente Barneveld, Arcadis, 30 maart 2011;
- Ontwerp Structuurvisie Buitengebied Barneveld, Arcadis, 30 maart 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 13 mei 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. LTO Noord Gelderland, LTO Noord afdeling Barneveld, Nederlandse Vakbond van Varkenshouders, Agrarisch Jongeren Kontakt Stroe-Wekerom en de Nederlandse Vakbond Plumbeehouders, Voorthuizen
2. Bosselaar Strengels advocaten, namens A. Strijbis, Uddel
3. G. van den Bosch (pro forma), Kootwijkerbroek
4. Rentmeesterskantoor Noordanus & Partners BV, namens A.M. Hilhorst, De Glind
5. Gelderse Milieufederatie, Arnhem
6. J.W.F. van Gastel en M.A. Eigenraam, Garderen
7. Vereniging van Recreatieondernemers Nederland (RECRON), Driebergen
8. Ministerie van Defensie, Commando DienstenCentra, Zwolle
9. Waterschap Vallei & Eem, Leusden
10. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (telefonisch), Amersfoort
11. P.C. Kleijer en A.C. Versteeg-Kleijer, Achterveld
12. Gemeente Apeldoorn, dienst Ruimtelijke Ontwikkeling, Apeldoorn
13. N.V. Nederlandse Gasunie, Groningen
14. Waterschap Veluwe, Apeldoorn

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Structuurvisie en bestemmingsplan buitengebied gemeente Barneveld

In de Structuurvisie Buitengebied Barneveld wordt op strategisch niveau ingegaan op onderwerpen als landbouw, recreatie en landschap.

ISBN: 978-90-421-3273-3

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
w www.commissiemer.nl

